

ДИСПАНСЕРИЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Тема 10.1. Диспансеризація с/г тварин.

Диспансеризація – це система планових діагностичних і економічно ефективних лікувально-профілактичних заходів. Основна мета диспансеризації полягає в збереженні здоров'я тварин, підвищенні продуктивності їх і створенні міцних, резистентних і високопродуктивних стад.

Диспансеризацію тварин проводять ветеринарні спеціалісти господарств, державної ветеринарної мережі з участю зооінженерів, завідуючих фермами, начальників ділянок промислових тваринницьких комплексів, бригадирів. Диспансерне обстеження тварин слід проводити не менш як два рази на рік. Диспансеризація не виключає систематичного ветеринарного нагляду за станом здоров'я тварин.

Диспансеризацію включають у план роботи ветеринарної служби господарства, ветеринарної ділянки, діляничної ветеринарної лікарні, районної та обласної станцій по боротьбі з хворобами тварин і ветеринарних лабораторій. Складається диспансеризація з трьох етапів роботи – діагностичного, терапевтичного і профілактичного.

На *діагностичному* етапі визначають умови годівлі й утримання тварин, їх продуктивність, рівень і характер обміну речовин, виявляють симптоми й синдроми захворювань, проводячи поголовне клінічне обстеження тварин і вибіркоче лабораторне дослідження. За результатами клініко-лабораторних досліджень тварин ділять на три групи: клінічно здорові, клінічно здорові з порушеним обміном речовин, або без симптомів патології обміну, клінічно хворі з вираженими симптомами захворювань.

На *терапевтичному* етапі диспансеризації проводять групову терапію, методи й засоби якої визначаються рівнем культури тваринництва, технологією приготування кормів, наявністю природних ресурсів.

При порушенні обміну речовин застосовують коригуючу групову терапію, яку здійснюють з урахуванням дефіциту або надлишку в кормах, раціонах і організмах тварин поживних речовин, мінеральних солей, вітамінів і провітамінів.

Диспансерна картка тварини

Назва господарства _____ район _____ область _____
 Кличка _____ інвентарний номер _____ рік народження _____
 вид ВРХ жива маса _____ стать корова порода _____
 масть _____ удій за лактацію _____ добовий удій _____ жирність _____

Дата дослідження	Вгодіваність	Будова тіла	Т	П	Д	Виявлені відхилення	Діагноз
	добра	груба	37,5-39,5 °С	50-80	12-25		
	задовільна	щільна					
	кахексія	суха					
		ніжна					

Результати лабораторного дослідження

Дата дослідження	Кров									
	еритроцити	гемоглобін	лейкоцити	кальцій	фосфор	каротин	заг. білок	лужний резерв	кетонові тіла	цукор
	4,5-7,5 Т/л	108-120 г/л	6,6-9,5 Г/л	2,38-3,13 ммоль/л	1,45-2,1 ммоль/л	900-1000 мкг/100 мл	72,5-86,0 г/л	50-65 об'ємних % CO ₂	5,5-7,0 ммоль/ 100 мг	2,2-3,3 ммоль/л

Відносна густина	Сеча			Молоко				Висновок (діагноз)
	білок	цукор	кетонові тіла	кислотність	кетонові тіла	жирність	проба на мастит	
1,025-1,050	-	-	-	16-19 ⁰	-	3,2-4,0 %	від'ємна	

Якщо має місце дефіцит білка, в раціон вводять концентровані корми, сіно бобових трав (конюшинне, люцернове тощо), трав'яне борошно, білкові гідролізати, мікроелементи. При цьому слід стежити за цукро-протеїновим відношенням раціонів, яке повинно бути в межах 0,8 – 1,2.

Якщо в раціоні виявляється дефіцит вуглеводів, додають коренеплоди (з урахуванням цукро-протеїнового відношення) і мікроелементи.

Для групової профілактики й терапії мінерально-вітамінної нестачі треба контролювати якість заготівлі кормів – сіна, сінажу, силосу, сінного і трав'яного борошна. У раціон включають траву, трав'яне борошно, вітамінне сіно, сінаж, силос високої якості, кухонну сіль, кальцієво-фосфорні, магнієві й мікроелементні підкормки. При недостатній кількості або відсутності в господарствах вітамінних кормів роблять масову вітамінізацію тварин внутрішньом'язовим або підшкірним уведенням концентратів вітамінів. Застосовують ультрафіолетове опромінення тварин.

На *профілактичному* етапі диспансеризації проводять групову профілактику, для чого необхідно створити повноцінну кормову базу, яка відповідала б особливостям обміну речовин і рівню продуктивності тварин. Слід також забезпечити відповідність фізіологічних параметрів організму тварин гігієнічним умовам утримання і господарського використання їх.

На терапевтичному й профілактичному етапах диспансеризації проводять не тільки загальну (групову), а й часткову (індивідуальну) терапію і профілактику виявлених внутрішніх незаразних хвороб тварин.

Контрольні запитання

1. У чому полягає загальна профілактика і яке значення вона має в запобіганні внутрішніх незаразних хвороб сільськогосподарських тварин?

2. У чому полягає суть і яка методика диспансеризації тварин?
3. Що собою являє діагностичний етап диспансеризації?
4. Що собою являє терапевтичний етап диспансеризації?
5. Що передбачає профілактичний етап диспансеризації?
6. Яке значення має диспансеризація в боротьбі з внутрішніми незаразними хворобами сільськогосподарських тварин?

Література.

1. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.
(ст. 101–102)
2. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч. 1 – 376 с.
(ст. 106–126)